

**“Statistika xəbərləri” elmi-praktik
jurnalının redaksiya heyəti**

Baş redaktor

Sakit YAQUBOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Redaksiya heyəti:

Ziyad SƏMƏDZADƏ *iqtisad elmləri doktoru, professor*
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü

Şahin SADIQOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Ədalət MURADOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Vahid NOVRUZOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Nazim İMANOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Süleyman QASIMOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Səlim MÜSLÜMOV *iqtisad elmləri doktoru, professor*

Tahir BUDAQOV *tibb üzrə fəlsəfə doktoru*

Azər ƏMİRASLANOV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru*

Mehman TAĞIYEV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru*

Saleh MÖVLAMOV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru*

Aleksey PONOMARENKO *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (Rusiya Federasiyası)*

Roumen VESSELİNOV *iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (Amerika Birləşmiş Ştatları)*

Alxan MANSUROV *məsul katib*

**“Statistika xəbərləri” elmi-praktik jurnalının
rubrikaları**

Statistikanın inkişaf
strategiyası
və taktikası

Statistik təsnifatlar,
standartlar və
registrlər

Statistik müşahidə
metodları

Statistik məlumatların
toplanması, işlənməsi,
saxlanması və yayıl-
ması texnologiyası

İnformasiya şəbəkəsi,
məlumat bazası,
məlumat bankları

Statistik informasiya
sisteminin
təkmilləşdirilməsi

Milli Hesablar
Sistemi

Statistik tədqiqatlar

Statistika sahəsində
beynəlxalq əməkdaşlıq

Statistika:
xronika, informasiya

Bibliografiya:
yeni nəşrlər

Oxucuların rəy
və təklifləri

Statistika:
rəsmi sənədlər

Statistika:
metodoloji təminat
(metodoloji əlavələr)

Statistika:
faktlar və proqnozlar
(statistik əlavələr)

CONTENT

səh.

ECONOMIC-STATISTICAL RESEARCHES

Ilgar Valiyev

About some issues of the environment..... 4

Aypara Aliyeva

Several issues of high and secondary specialized education..... 13

Zenfira Novruzova

Regulation of consumer prices and tariffs for electricity in order to maintain the stability of economic development..... 23

Hikmat Ahmadli

Regional development differences and the role of the state in overcoming them..... 31

METHODOLOGY

Sevinj Abbasova, Esmira Ahmadova

Assessment of development indicators of the sector of construction in Azerbaijan..... 42

Zahid Rzayev, Rauf Salayev

Tax regimes applied in the Republic of Azerbaijan..... 49

Saadat Hajiyeva

Interventions in the agricultural market: world experience and directions of application in Azerbaijan..... 59

Elnura Huseynova

Organizational and methodological bases of regulation of international labour force mobility and indicators for assessing the impact of labour migration on the economic development of the country..... 71

Orkhan Bakhshiev

Scientific basis for increasing the competitiveness of enterprises based on engineering marketing ... 82

THE INDICATORS CONCERNING SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE COUNTRY ON JANUARY-SEPTEMBER OF 2019 OUTCOMES

Macroeconomic indicators..... 92

Gross Domestic Product manufacturing..... 94

Fixed capital allocations for the financial sources..... 94

The value of fixed capital allocations for the fields of economy..... 95

Structure of the retail trade circulation according to the products..... 96

Credit investment to the economy..... 96

Revenues of the state budget..... 96

Expenses of the state budget..... 97

Freight turnover in the transport sector, million ton-km..... 97

Passenger turnover in the transport sector, million passengers-km..... 98

Foreign trade indicators of Azerbaijan with the partner countries..... 98

All important types of exported products..... 99

All important types of imported products..... 100

The title-alphabetical list of articles published in "Statistics News" in 2019..... 101

Rules for presentation of articles..... 103

ÖLKƏDƏ ƏTRAF MÜHİTİN VƏZİYYƏTİ HAQQINDA

İlqar Vəliyev

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi

Dayanıqlı inkişaf statistikasına şöbəsinin müdiri

AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81

e-poçt: ilgar.valiyev@stat.gov.az

Açar sözlər: ətraf mühit, qlobal problemlər, ekoloji problemlər, ekoloji tarazlıq, atmosfer havası, çirkləndirici maddələr, istilik effekti yaradan qazlar, Paris Rəziləşməsi, biomüxtəliflik, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri, tullantılar, ağac ehtiyatları, su ehtiyatları, təbii mənbələrdən suyun götürülməsi, su istehlakı, su itkiləri, balıq ehtiyatları, ekoloji xərclər.

Ключевые слова: окружающая среда, глобальные проблемы, экологические проблемы, экологическое равновесие, атмосферный воздух, загрязняющие вещества, парниковые газы, Парижское Соглашение, биоразнообразие, особо охраняемые природные территории, отходы, древесные ресурсы, водные ресурсы, забор воды из природных источников, потребление воды, потери воды, рыбные ресурсы, экологические расходы.

Keywords: environment, global problems, environmental issues, ecological balance, atmosphere, pollutants, greenhouse gas, Paris Agreement, biodiversity, specially protected natural areas, wastes, wood stocks, water resources, withdrawal of water from natural sources, water consumption, water loss, fish stocks, environmental expenditures.

Ilgar Valiyev

About some issues of the environment

Summary

The article gives information on the work done in the area of environmental protection, the ecological situation was analyzed in comparison with previous years. The article also presents tables and diagrams which reflect dynamics of the quantity of pollutants and greenhouse gases emitted into the atmosphere, the area of specially protected natural areas, main indicators of the forest fund, withdrawal of water from natural sources and its use, generation of produced, solid and hazardous wastes and environmental protection expenditures, the factors affecting the rates of individual indicators characterizing the state of the environment were analyzed and international comparisons were made.

Ədəbiyyat

1. “Atmosfer havasının mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı şəhəri, 27 mart 2001-ci il.
2. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet saytı. <https://www.stat.gov.az/news/index.php?id=4518>
3. Содружество Независимых Государств в 2018 году. Статистический ежегодник. Москва 2019.
4. https://az.wikipedia.org/wiki/%C4%B0qlim_d%C9%99yi%C5%9Fm%C9%99l%C9%99ri
5. Birləşmiş Millətlər Təşkilatının “İqlim dəyişmələri haqqında” Çərçivə Konvensiyasına dair Kioto Protokoluna Doha Düzəlişi (8 dekabr 2012-ci il).
6. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet saytı. <https://www.stat.gov.az/source/environment/>.

7. “Xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektləri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı şəhəri, 24 mart 2000-ci il.
8. <https://www.stat.gov.az/news/index.php?id=4455>
9. Indicator 6.4.1: Change in water-use efficiency over time. <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-06-04-01.pdf>.
10. Indicator 6.4.2: Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources. <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-06-04-02.pdf>.
11. “İstehsalat və məişət tullantıları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Bakı şəhəri, 30 iyun 1998-ci il.
12. <https://www.stat.gov.az/news/index.php?id=4567>
13. <https://www.stat.gov.az/news/index.php?id=4487>
14. <https://www.stat.gov.az/news/index.php?id=4470>
15. <https://www.stat.gov.az/news/index.php?id=4458>
16. “Azərbaycanda ətraf mühit”. Statistik məcmuə. Bakı-2020.

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 19.06.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 22.06.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 12.11.2020

UOT: 33.311

DOI: 10.338.70/2413-6557-2020-6-4

ALİ VƏ ORTA İXTİSAS TƏHSİLİNİN BƏZİ MƏSƏLƏLƏRİNƏ DAİR

Aypara Əliyeva

*Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi
Sosial statistika şöbəsinin Təhsil, elm, innovasiya və mədəniyyət
statistikası sektorunun müdiri
AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti, 81
e-poçt: aypara.aliyeva@stat.gov.az*

Açar sözlər: təhsil, təhsilin inkişafı, ali təhsil müəssisələri, orta ixtisas təhsili müəssisələri, təhsil alan tələbələr

Ключевые слова: образование, развитие образования, высшие учебные заведения, средние специальные учебные заведения, учащиеся

Keywords: education, development of education, higher educational institutions, secondary specialized educational institutions, students

Aypara Aliyeva

Several issues of high and secondary specialized education

Summary

The article analyses in detail the programs and concepts related with the system of education adopted in Azerbaijan during the period of independence and their impacts on the development of education in a whole. It notes that because of continuous increasing of the role of education the economy of knowledge was formed in the country and human capital is regularly and dynamically increasing.

It also notes that integration of the system of education of the country into the international system of education positively influenced the raising quality of education in Azerbaijan.

The article gives information on bilateral agreements between majority of universities in Azerbaijan and leading higher educational institutions, conditions established for youths for their education abroad and positive results to be achieved in the country in future.

The article reflects statistical data on high and secondary specialized education in tables and pictures. At the end the proposals on issues to be solved in the sphere of high and secondary specialized education were given.

Ədəbiyyat

1. “2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyi artırılması üzrə Dövlət Proqramı” haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 16 noyabr 2018-ci il.
2. “2009-2013-cü illərdə Azərbaycan Respublikasının ali təhsil sistemində islahatlar üzrə Dövlət Proqramı” haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 22 may 2009-cu il.
3. “Doktorantlara, ali təhsil, orta ixtisas və peşə təhsili müəssisələrində, həmçinin Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının magistratura səviyyəsində təhsil alan tələbələrə təqaüdlərin verilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. 14 fevral 2019-cu il.
4. “Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin icrası haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu (2010-2019).
5. “Azərbaycan Respublikasının 2020-ci il dövlət büdcəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu (2010-2019).
6. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin “Azərbaycanda təhsil, elm və mədəniyyət” adlı statistik nəşri. Bakı-2020.

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 04.08.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 11.08.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 21.09.2020

UOT:33.005

DOI:10.338.70/2413-6557-2020-6-4

РЕГУЛИРОВАНИЕ ПОТРЕБИТЕЛЬСКИХ ЦЕН И ТАРИФОВ НА ЭЛЕКТРОЭНЕРГИЮ С ЦЕЛЬЮ ПОДДЕРЖАНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ

Зенфира Новрузова

Азербайджанский Государственный Экономический Университет

Кандидат экономических наук, доцент кафедры «Экономика»

Русской Экономической Школы

A3 1072, город Баку, улица Гасана Алиева 135

e-почта: ramzar2014@mail.ru

Açar sözlər: istehlak qiymətlərinin tənzimlənməsi, dövlət tənzimləmə orqanları, təbii inhisar, rəqabət bazarları, elektrik enerjisindən istifadə tariflərinin tənzimlənməsi.

Ключевые слова: регулирование потребительских цен, государственные органы регулирования, естественная монополия, конкурентные рынки, регулирование тарифов на использование электроэнергии.

Keywords: consumer price regulation, state regulatory authorities, natural monopoly, competitive markets, regulation of tariffs for the use of electricity.

Zenfira Novruzova

Regulation of consumer prices and tariffs for electricity in order to maintain the stability of economic development

Summary

The article notes that the study the experience of state regulation of prices in the developed countries allows us to understand patterns and trends, use the knowledge and good practices to improve the mechanism of regulation and control of prices for consumer goods. State regulation of electricity tariffs in all countries is manifested in the form of cross-subsidization, which reduces a significant difference in prices for consumers, industry and other entities located in different territories. This principle could be taken as a basis for improving the system of differentiation of tariffs for the use of electricity in Azerbaijan.

Литература

1. Закон Азербайджанской Республики «О регулируемых ценах». 30.05. 2003 г.
2. Сборник Государственного Комитета по Статистике Азербайджана. 2019 г.
3. Зарубежная электроэнергетика / Ассоциация «НП Совет рынка». URL: [http:// www.npsr.ru/market/cominfo/foreign/index.htm#10](http://www.npsr.ru/market/cominfo/foreign/index.htm#10).
4. Михаил Лев. «Государственное регулирование цен в зарубежных странах». Учебное пособие Москва. Юнити, 2015 г.
5. З.Р.Новрузова. «Регулирование ценообразованием монополизированного рынка» методическое пособие. Азербайджанский Государственный Экономический Университет. Баку 1999 год.
6. Key China Energy Statistics 2014 / China Energy Group, Lawrence Berkeley National Laboratory. 2014. 76 p. URL: https://china.lbl.gov/sites/all/files/key_china_energy_statistics_2014_online.final_.pdf.
7. Total Electric Power Industry Summary Statistics, 2014 and 2013 / U.S. Energy Information Administration. URL: http://www.eia.gov/electricity/annual/html/epa_01_01.
8. Statistics Canada. URL: <http://www.statcan.gc.ca/start-debut-eng.html>.

Мəqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 03.07.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 05.07.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 22.09.2020

REGIONAL İNKİŞAF FƏRQLƏRİ VƏ ONLARIN ARADAN QALDIRILMASINDA DÖVLƏTİN ROLU

Hikmət Əhmədli

Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin

Statistika işlərinin əlaqələndirilməsi və strateji planlaşdırma şöbəsinin aparıcı məsləhətçisi

AZ 1136, Bakı şəhəri, İnşaatçılar prospekti 81

e-poçt: hikmat.ahmadli@stat.gov.az

Açar sözlər: regional inkişaf, regional tarazlıq, inkişaf etmiş bölgələr, regional bərabərsizlik, regional inkişaf siyasəti, dövlət investisiyaları.

Ключевые слова: региональное развитие, региональный баланс, развитые регионы, региональный дисбаланс, политика регионального развития, государственные инвестиции.

Keywords: regional development, regional balance, developed regions, regional imbalance, regional development policy, public investment.

Hikmat Ahmadli

Regional development differences and the role of the state in overcoming them Summary

The article describes the factors that lead to the differences in the development among the regions of the country, the socio-economic problems they cause and the impact of the state and infrastructure investments in ensuring regional balance. It provides information on the state policy implemented in the country for ensuring development of the regions and the indicators obtained as a result of these measures. Attention was paid on the need in government intervention to ensure regional balance improvement of economic and social infrastructure in less developed regions, increasing employment, fair distribution of income, ensuring higher level of investment, increasing public expenditures in these regions. It considers possibility to achieve high growth rates due to tax incentives, involving human capital and infrastructure investments, applying the new management methods, transferring economic activities to rural areas. The article states that it is extremely important to implement a clear investment strategy and comprehensive planning for the region.

Ədəbiyyat

1. Nazlı Demir. “Adana bölgəsi üçün girdi çıktı analizi”, 2019.
2. Yeliz Selçuk. “Türkiye ve İtalya’da bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesinde Avrupa Birliği bölgesel politikasının etkinliği” 2019.
3. Necan Aydın. “Yerel yönetimlerin bölgesel kalkınmada rolü: Isparta örneği” 2013.
4. Mehmet Akif KARA. “Bölgesel kalkınmada ve kalkınma farklılıklarının giderilmesinde devletin rolü” 2012.
5. Arş. Gör. Dr. Melike Kum. “İktisadın yeni coğrafi açılımı: yeni ekonomik coğrafya yaklaşımı” 2011
6. A.Şəkərəliyev, Q.Şəkərəliyev. “Azərbaycan iqtisadiyyatı: reallıqlar və perspektivlər” 2016.
7. Casey J. Dawkins, 2003. “Regional Development Theory: Conceptual Foundations, Classic Works, and Recent Developments”.
8. “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyasının təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. 29 dekabr 2012-ci il
9. “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı. 29 yanvar 2019-cu il

10. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi internet saytı. www.stat.gov.az
11. www.e-qanun.az
12. Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyinin rəsmi internet saytı. www.economy.gov.az
13. www.azpromo.az
14. <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/5974/WDR%201991%20-%20English.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
15. azranking.az

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 16.09.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 25.09.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 15.10.2020

UOT: 33.05

DOI:10.338.70/2413-6557-2020-6-4-

**ОЦЕНКА ИНДИКАТОРОВ РАЗВИТИЯ СТРОИТЕЛЬНОГО СЕКТОРА
АЗЕРБАЙДЖАНА**

Севиндж Аббасова

*Азербайджанский Государственный Экономический Университет
Кандидат экономических наук, доцент кафедры «Экономика» РЭШ
АЗ 1001, город Баку, улица Г.Алиева, 135
e-почта: sevinjabbasova@unec.edu.az*

Эмира Ахмедова

*Азербайджанский Государственный Экономический Университет
Диссертант кафедры «Математика и статистика»
АЗ 1001, город Баку, улица Г.Алиева, 135
e-почта: fbc.baku@gmail.com*

Açar sözlər: tikinti sektoru, göstəricilər, ekonometrik modelləşdirilmə, puasson regressiyası, ÜDM.
Ключевые слова: строительный сектор, индикаторы, эконометрическое моделирование, пуассоновская регрессия, ВВП.

Keywords: construction sector, enterprises, econometric modeling, poisson regression, GDP.

Sevinj Abbasova, Esmira Ahmadova

**Assessment of development indicators of the sector of construction in Azerbaijan
Summary**

The aim of the research in the article is to determine the indicators of development of construction industry in Azerbaijan. To achieve this goal the article determines the relationship between the construction industry and GDP, identifies the main factors that affect the development of the construction sector. The article presents a descriptive, comparative method and econometric analysis of Poisson regression based on annual data from 2000 to 2020. The methodological basis of the study is the research of UNSAND international organization and fundamental scientific researches conducted by the world scientists in this field. The results obtained in the article are relevant, theoretically important and can be practically applied in the monitoring of the development of Azerbaijan's economy. The results could be successfully used for forecasting construction sector in the short-term perspective, they could be also used as a tool for retrospective analysis.

Литературы

1. Statistical data of the State Committee of the Republic of Azerbaijan URL: www.stat.gov.az
2. Green, William G. (2016), Econometric analysis. Book 1/William Green; translated from English; under the scientific edition of S.S. Sinelnikova and M.Yu. Turuntseva. M.: "Delo" Publishing House RANEPА, 2016. 760 p. (Academic textbook). 7th edition.
3. Bon R. 1992. The Future of International Construction: Secular Ratterns of Growth and Decline, Habitat Intl., Vol. 16,No.3, pp. 119-128
4. Burns L.S., Grebler L. 1977. The Housing of Nations: Analysis and Policy in a Comparative framework.
5. Crosthwaite D.2000. The global construction market: a cross-sectional analysis. Construction Management and Economics, 18, pp. 619-627
6. UGC NET Economics: 2020 15 Full-length Mock Test (Paper II)
7. Construction Industry Forecasts 2018-2020, Spring 2018 Edition unctad.org

8. Главные направления стратегической дорожной карты национальной экономики и основных секторов экономики (Milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritəsinin başlıca istiqamətləri). Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 16 mart tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmişdir.
9. Кодекс Азербайджанской Республики по градостроению и строительству (Azərbaycan Respublikası Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi). Баку.- 2012
10. С.А.Аббасова. Основы организации управленческого учета и анализа в строительной сфере. Монография. Издательство «Эльм», Баку. 2019

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 04.09.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 10.09.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 29.10.2020

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA TƏTBİQ EDİLƏN VERGİ REJİMLƏRİ

Zahid Rzayev

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
“İqtisadiyyat və idarəetmə” kafedrasının dosenti, i.ü.f.d.
AZ 1007, Bakı şəhəri, Abbas Səhhət küçəsi 45 A
e-poçt: za.rzayev@mail.ru

Rauf Salayev

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti
“İqtisadiyyat” kafedrasının dosenti, i.ü.f.d.
AZ 1072, Bakı şəhəri, Həsən Əliyev küçəsi 135
e-poçt: salayev@unec.edu.az

Açar sözlər: vergi rejimi, vergi güzəşti, vergi öhdəliyi, vergi mühiti, vergi yükü, vergi münasibətlərinin tənzimlənməsi.

Ключевые слова: налоговый режим, налоговая льгота, налоговое обязательство, налоговая среда, налоговая нагрузка, регулирование налоговых отношений.

Keywords: tax regime, tax relief, tax liability, tax environment, tax burden, regulation of tax relations.

Zahid Rzayev, Rauf Salayev

Tax regimes applied in the Republic of Azerbaijan

Summary

The article notes that the tax regime is a special rule of legal regulation of tax relations, defined by the law and regulating tax relations. From this point of view, the concept of the tax regime is interpreted as a legal category, the economic nature of tax benefits is explained.

Thus, tax regimes can stimulate entrepreneurial activity, various areas of economic activity, and reduce taxpayer expenses related to tax administration. The use of tax regimes prescribed by the law to minimize tax liability is an important factor in the organization of entrepreneurial activity.

The article classifies the various tax regimes provided for by tax legislation and other laws of the Republic of Azerbaijan, and considers their features. At the same time, differences were revealed between the tax benefit and the tax regime. Thus, the various tax regimes provided by the law, on the one hand, allow taxpayers to optimize their tax obligations, and on the other hand, influence the process of determining the main directions of their production and economic activities.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi. Bakı - 2020
2. Azərbaycan Respublikası Gömrük Məcəlləsi. Bakı - 2019
3. Azərbaycan Respublikasının Torpaq Məcəlləsi. Bakı - 2019
4. “Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu. Bakı şəhəri, 9 dekabr 1991-ci il. № 13
5. “Xüsusi iqtisadi zonalar haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu. Bakı şəhəri, 14 aprel 2009-cu il. № 791-IIIQ
6. “İxrac məqsədli neft-qaz fəaliyyətinə xüsusi iqtisadi rejimin tətbiqi haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanunu. Bakı şəhəri, 2 fevral 2009-cu il. № 766-IIIQ
7. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin “İri vergi ödəyicilərinin və xüsusi vergi rejimli müəssisələrin müəyyən edilməsi meyarlarının təsdiq edilməsi haqqında” 21.10.2004-cü il tarixli 155 nömrəli Qərarı.

8. Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti. Bakı -2006
9. F.Ə.Məmmədov. A.F.Musayev, M.M.Sadiqov, Y.A.Kəlbəliyev, Z.H.Rzayev “Vergilər və vergitutma”. Bakı - 2010

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 20.06.2020
Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 05.07.2020
Çap üçün qəbul olunmuşdur: 17.09.2020

KƏND TƏSƏRRÜFATI MƏHSULLARI BAZARINDA İNTERVENSIYA TƏDBİRLƏRİ: DÜNYA TƏCRÜBƏSİ VƏ AZƏRBAYCANDA TƏTBİQİ İSTİQAMƏTLƏRİ

Saadət Hacıyeva

Aqrar Tədqiqatlar Mərkəzinin dissertantı

Analitika departamentinin müdir müavini

Diagnostika, proqnozlaşdırma və planlaşdırma bölməsinin rəhbəri

AZ 1010, Bakı şəhəri, Nizami küçəsi 92

e-poçt: seadet.haciyeva@atm.gov.az

Açar sözlər: aqrar bazarın tənzimlənməsi, dövlət dəstəyi, intervensiya tədbirləri, bazar qiyməti, kənd təsərrüfatı.

Ключевые слова: регулирование аграрного рынка, государственная поддержка, интервенционные меры, рыночная цена, сельское хозяйство.

Keywords: agrarian market regulation, state support, intervention measures, market price, agriculture.

Saadət Hacıyeva

Interventions in the agricultural market: world experience and directions of application in Azerbaijan

Summary

The main purpose of this article is to provide recommendations on the establishment of market intervention mechanisms in Azerbaijan by using the experience of the other countries to prevent price fluctuations and ensure stability in the agrarian market in order to ensure the continuation of the growing trend in the volume of production, taking into account the opportunities to replace the import of some agricultural products with locally produced products, increase exports and develop the processing sector.

The article has investigated the necessity of intervention measures applied to the agricultural sector and the intervention measures used in world countries during periods when market conditions are unfavorable. Also, the existing intervention mechanisms have been analyzed to support the production of some agricultural products in Azerbaijan in terms of food security, and the need to formulate a favorable environment for producers and consumers to ensure stability in the agrarian market has been assessed.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsi. 2016.
2. Azərbaycanın ərzaq balansları. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2020.
3. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. Bakı-2020.
4. Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin qiymət məlumat bazası. www.aqrbazar.az.
5. "Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 500 nömrəli Qərarına dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2018-ci il 3 sentyabr tarixli 375 nömrəli və 5 aprel 2019-cu il tarixli 150 nömrəli qərarları.
6. "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair" Strateji Yol Xəritəsi. Bakı-2016.
7. "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"nin təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 500 nömrəli Qərarı. Bakı-2017.
8. "Taxıl haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. Fövqəladə Hallar Nazirliyi, <http://www.fhn.gov.az/organizations.php?aze-6/news/xeber/2020/6/25/36623>.

9. V.Korkmaz. “Tarım ürünlerini destekleme politikaları: Türkiye ve AB karşılaştırması”. Ankara-2015.
10. T.Yusuf. “Tarım ürünleri fiyatlarına devlet müdahalesi ve Türkiye'de müdahale fiyat” politikasının tarihçesi”. Ankara-2010.
11. Методика расчета предельных уровней минимальных и максимальных цен на зерно, молоко сухое и масло сливочное в целях проведения государственных закупочных и товарных интервенций. 2017.
12. О государственном регулировании развития агропромышленного комплекса и сельских территорий (с изменениями и дополнениями по состоянию на 28.04.2016 г.), Республики Казахстан 2016.
13. Bills Digest No. 167 2000-01 Dairy Produce Legislation Amendment (Supplementary Assistance) Bill 2001.
14. European Commission, “Market measures explained”, 2020
15. FAO-food-policies, 2018-2019: <http://www.fao.org/giews/food-prices/food-policies/en/>,
16. Food Price Monitoring and Analysis, “Food Policy and Market Developments”, 2020.
17. Innovation, Agricultural Productivity and Sustainability in China, 2018.
18. Production and Trade Subsidies Affecting the Cotton Industry, International Cotton Advisory Committee, 2019.
19. Y.Madre, P. Devuyst, How to Tackle Price and Income Volatility for Farmers, An Overview of International Agricultural Policies and Instruments, Farm Europe, 2016.
20. Tejvan Pettinger, Economics: Government Intervention in Markets, 2019

Məqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 02.10.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 15.10.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 26.11.2020

ƏMƏK RESURLARININ BEYNƏLXALQ MOBİLLİYİNİN TƏNZİMLƏNMƏSİNİN TƏŞKİLATI - METODOLOJİ ƏSASLARI VƏ ƏMƏK MİQRASIYASININ ÖLKƏNİN İQTİSADI İNKİŞAFINA TƏSİRİNİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ GÖSTƏRİCİLƏRİ

Elnurə Hüseynova

*İqtisadi İslahatlar Elmi-Tədqiqat İnstitutunun doktorantı,
SOCAR Neft Kəmərləri İdarəsinin iqtisadçısı
AZ1011, Bakı şəhəri, Həsən Bəy Zərdabi prospekti, 88a
e-poçt: elnuraziyali@gmail.com*

Açar sözlər: əmək ehtiyatı, əmək resurslarının mobilliyi, miqrasiya, metod, tənzimləmə.

Ключевые слова: трудовые резервы, мобилизация трудовых ресурсов, миграция, методы, регулирование.

Keywords: labor force, labor mobility, migration, method, regulation.

Elnura Huseynova

Organizational and methodological bases of regulation of international labour force mobility and indicators for assessing the impact of labour migration on the economic development of the country

Summary

Main purpose of the study is to analyze methodological approaches to the international mobility of labour resources and to clarify the mechanisms used in this area. One of the main tasks of the article is systematization of various methodological approaches to the international mobility of labour resources through the use of regulation tools. Also, indicators for assessing the international mobility of labour resources were identified, the features of the indicators for assessing the international mobility of labour resources were commented. The article used the method of analysis and grouping. The study reveals mechanisms of regulation used in Azerbaijan providing restrictions and compromises in the regulation of international labour force. The practical significance of the research is the analysis and generalization of the indicators of methodology.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. "Hüquq Yayın Evi". Bakı-2017.
2. Azərbaycan Respublikasının Miqrasiya Məcəlləsi. "Hüquq Yayın Evi". Bakı-2018
3. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi. Qanun, Bakı-2015
4. İ.N.Aliyev, Y.Ə.Məmmədov. "Azərbaycan 2020: Gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyasının nəzəri-metodoloji əsasları". Bakı. "AVROPA" 2012, səh.90, səh.16-17
5. А.М.Адедиран. Ключевые вехи становления современной теории миграции в работах западных ученых XX в. Вестник РУДН, серия Социология, 2015, № 1
6. И.А.Алешковский, А.А.Гребенюк, А.С.Максимова. Методологические подходы к оценке влияния внешней трудовой миграции на финансово-бюджетную сферу принимающих стран. Финансы: теория и практика. 2018;22(6):69-81. DOI: 10.26794/2587-5671-2018-22-6-69-81
7. А.А.Гребенюк. Методологические подходы к разработке системы показателей воздействия трудовой миграции на экономику государств, экспортирующих рабочую силу // Экономика труда. 2017. Том 4. № 2. стр. 59–72. doi: doi: 10.18334/et.4.2.38185
8. А.А.Гребенюк. Теоретические подходы к изучению международной трудовой миграции // Миграция и социально-экономическое развитие. 2016. Т. 1. № 1.С. 17–38
9. Е.Г.Гужва, М.И.Лесная, А.В.Кондратьев, А.Н.Егоров. Мировая экономика: учебное пособие /СПбГАСУ. – СПб., 2009. стр. 116.

10. Е.Д.Кинасова, В.В.Гребеник. Актуальные вопросы оценки угроз безопасности рынка труда под влиянием иммиграции // Интернет-журнал «НАУКОВЕДЕНИЕ» Том 9, №2 (2017) <http://naukovedenie.ru/PDF/86EVN217.pdf>
11. Колосницына М.Г., Суворова И.К. Международная трудовая миграция: теоретические основы и политика регулирования // Экономический журнал Высшей школы экономики. 2005. Т. 9. № 4. стр. 543–555
12. Е.А.Нарочницкая. Иммиграционные потоки в Европу, экономический кризис и некоторые вопросы теории миграции
13. Д.Юрков, Г.Бычков. «Неоклассические» теории экономики миграции //Экономист. 2017. № 10
14. Е.Б.Яковлева. Западные теории внешней трудовой миграции (критический анализ на основе европейских и российских реалий, Экономическая глобализация и проблемы национальной и международной безопасности
15. Harris, John R. & Todaro, Michael P. (1970), «Migration, Unemployment and Development: A Two-Sector Analysis» // American Economic Review 60 (1): 126–142
16. Lee E. A Theory of Migration // Demography. 1966. 3. P. 47–57
17. Lewis W.A. The Theory of Economic Growth. N.Y., 1959. p. 402.
18. Massey D.S. The Social and Economic Origins of immigration // The Annals of the American Academy of Political and Social Science. 1990, July, vol 410. 367p., 263
19. Massey, Douglas S. International migration and economic development in comparative perspective // Population and Development Review. 1989. стр. 383–414
20. Piore M. Birds of passage. Migrant labour and industrial societies. New York: Cambridge University Press. 1979.p.12
21. Ravenstein E. The Birthplace of the People and the Laws of Migration // The Geographical Magazine. 1876. ¹ 3. p. 173–233;
22. Stouffer S. Intervening Opportunities: A Theory Relating Mobility and Distance // American Sociological Review. 1940. ¹ 5. p. 845–867
23. The (P1P2/D) hypothesis: on the intercity movement of persons // American Sociological Review. 1946. ¹ 11. p. 677–686
24. The Laws of Migration // Journal of the Royal Statistical Society. 1885, ¹ 46, P. 167–235;
25. The Laws of Migration: Second Paper // Journal of the Royal Statistical Society. 1889. ¹ 52. p.241–305
26. Wallerstein I. The Modern World-System, vol. III: The Second Great Expansion of the Capitalist World-Economy, 1730–1840's. San Diego: Academic Press. 1989
27. Zelinsky W. The Hypothesis of the Mobility Transition // Geographical Review. 1971. ¹61. P. 219–249
28. Zipf G. Human Behavior and the Principle of Least Effort. Cambridge: Addison-Wesley Press. 1949. 573p;

Мəqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 03.10.2020

Təkrar işlənməyə göndərilmişdir: 05.10.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 05.11.2020

НАУЧНЫЕ ОСНОВЫ ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ ИНЖЕНЕРНОГО МАРКЕТИНГА

Орхан Бахшиев

*Азербайджанский Государственный Экономический Университет
Магистрант кафедры «Экономика» при Русской Экономической Школе
AZ 1025, город Баку, улица Мехди Мехдизаде10, кв. 43
e-почта: Mrdakhsiyev@gmail.com*

Açar sözlər: marketinq, mühəndis marketinqi, menecment, mühəndis menecmenti, paradiqma, konsepsiya, alqoritm, mühəndis marketinqinin şərtləri və prinsipləri, mühəndis marketinqinin proqramları, mühəndis fəaliyyətinin istiqamətləri, müəssisənin idarə edilməsi.

Ключевые слова: маркетинг, инженерный маркетинг, менеджмент, инженерный менеджмент, парадигма, алгоритм, условия и принципы инженерного маркетинга, программы инженерного маркетинга, направления инженерной деятельности, управление предприятием.

Keywords: marketing, engineering marketing, management, engineering management, paradigm, algorithm, conditions and principles of engineering marketing, engineering marketing programs, directions of engineering activities, enterprise management.

Orkhan Bakhshiev

Scientific basis for increasing the competitiveness of enterprises based on engineering marketing Summary

The article reveals the essence, economic significance, historical roots and prospects for the development of engineering marketing. The concept of engineering marketing originates from engineering knowledge, technology and experience, as well as scientific and practical developments in marketing science that have been going on for many decades.

Engineering marketing is a creative approach of engineering and technical workers, managers and marketers of enterprises to solving their production and economic problems at the current stage of development of the world economy.

The engineering marketing toolkit is made up of time-tested conditions, principles, and the strategic and tactical beginnings of engineering and marketing science.

There are many problems and areas of engineering marketing. At the same time, it is proposed to concentrate all on the management of the marketing activities of the enterprise, the development of an engineering marketing program for a product, and the development of an engineering marketing program for production. An algorithm of a production enterprise management system in terms of engineering marketing is presented.

Литература

1. Р.А.Бирбраер, И.Г.Альтшулер. Основы инженерного консалтинга: Технология, экономика, организация. 2е изд., перераб., доп. М.: Дело, 2007. стр.234.
2. Гулиев Э., Гурбанов Н. Инженерный маркетинг – менеджмент в создании бережливого производства. Statistika xəbərləri» elmi praktik jurnal (№2). Bakı: 2019, s.47-59.
3. Котлер Ф. Основы маркетинга. Краткий курс.: Пер. с англ. М.: ООО «И.Д. Вильямс», 2012. стр.496.
4. Т.П.Любанова, Д.М.Зозуля, Л.В.Мясоедова, Л.М.Щерба, Н.Н.Шумская. Инженерный маркетинг как новая парадигма в эволюции маркетинга и инструмент инновационного

- развития организации: монография/ Т.П. Любанова., Д.М. Зозуля, Л.В Мясоедова. и др. – Ростов н/Д: Издательский центр ДГТУ, 2011. стр.163.
5. Промышленная политика в цифровой экономике: проблемы и перспективы: труды научно-практической конференции с международным участием / под ред. д-ра экон. наук, проф. А.В.Бабкина. – СПб. : Изд-во Политехн. ун-та, 2017. стр. 699, 123
 6. Чанг, Ха-Джун. Как устроена экономика / Ха-Джун Чанг ; пер. с англ. Е. Ивченко ; [науч. ред. Э. Кондукова]. — М. : Манн, Иванов и Фербер, 2015322
 7. http://en.wikipedia.org/wiki/Engineering_management<http://asem.org>,
 8. <http://sse.stevens.edu/academics/graduate/engineering-management/>,
 9. <http://www.mempc.org>
 10. <http://inecprom.spbstu.ru/files/ecoprom-2017/tank-ecoprom-2017.pdf>
 11. http://www.rusnauka.com/27_NII_2013/Economics/9_145848.doc.htm

Мəqalə redaksiyaya daxil olmuşdur: 19.09.2020

Тəkrar işlənməyə göndərilmişdir: 15.10.2020

Çap üçün qəbul olunmuşdur: 13.11.2020

Korrektor: Arzu Salmanova
Çapa imzalanmışdır: 19.04..2020